

221. Van Dale, de letter R (2)

1. Hij liep rechttoe, rechtaan naar het station. De rauwolfia is een plantengeslacht. Wat was ze ravisant mooi! De ISO-landcode voor Réunion is RE. Een rea is een Zuid-Amerikaanse struisvogel (nandoe). De real thing was, dat ze digibeet is. Reblochon is een kaassoort (roomwitte zachte rauwmelkse kaas uit de Franse Savoie). De Opperste Rechter is genadig en rechtvaardig. De mens kan rechttop staan, hij is rechttopstaand. Ik heb de spijker recht- en daarna op de kop geslagen (dit is gein van Rein). De Staat, Provincie en Gemeente zijn publiekrechtelijke rechtspersonen. Hou eens op met dat rechts-populistische gedoe! De nietigverklaring vond van rechtswege plaats. Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (afkorting: WvBR of Rv) is belangrijk voor de rechtszekerheid.

2. Ook met het rechtuitlopen leken ze op elkaar, de broertjes jantje-rechtuit en pietje-rechtuit. Ben jij de rechtverkrijgende? De roerganger hoorde het 'rechtzo die gaat'. Er is verschil tussen recidief (rechute) en recidive. De reciproque van zeven is een zevende. Een reclame (custode, bladwachter) verbindt twee pagina's: het reclamenprincipe, waartegen geen reclames helpen. De reclamecommissie had het druk met reclame-industrie en -experts. Een reclassent is een reclasseringscliënt. Een beetje dicteefreak kent het messenger-RNA (m-RNA) en het recombinant-DNA. Ik heb je nog per brief, met de aantekening 'recommandé' erop, gerecommandeerd, aanbevolen.

3. De reconquista is de herovering van het Iberisch Schiereiland op de Moren. Recipés zijn recepten. Dat is erg recommandabel. 'Recta prava facere' betekent: 'recht praten wat krom is' en 'recte bene' betekent: 'zeer juist'. Iets recto verso kopiëren is dubbelzijdig. Een rectumcanule is een buisje of pijpje via de anus. De (het) recul is de terugstoot van een vuurwapen. 'Reculer pour mieux sauter' betekent: 'een klein voordeel opgeven om later een groter te kunnen krijgen'. De recurrenkoorts is een ziekte in tropisch Afrika. De reder reedde. Je hebt meetkundige en rekenkundige redens, wat zijn daar de beweegredenen voor? Redevoeringen zijn redes, het schip voer langs de redenkust (daar was een redenwacht) met een redekunstenaar aan boord.

4. Rederijders (retrozijsen) zijn ook al rederijk, als ze niet dronken zijn. Het woord 'rederijkerij' klinkt wel leuk. Een redoute is een kleine veldschans (de reduit is trouwens een vluchtschans). Een redondilla is een Spaanse dichtvorm (rijmschema: abba). Een redingote is een geklede jas met twee rijen knopen. De redhibitoire rechtsvordering liep op niets uit. 'Redire ad nubes' betekent: 'kinds worden'. Reduceren kan in de chemie ook staan voor deoxygeneren (niet te verwarren met oxidatie) of hydrogeneren. In dat vakgebied kennen ze ook de reductieoxidatie. Reductiedeling is meiose. De 'reductio ad absurdum' is een bewijs uit het ongerijmde.

5. Amenorroë, diarree en seborroe zijn 'vloeiingen' of juist het uitblijven daarvan. Hoe schrijf je: re-educatie, reëel, reële, reeënvlees, re-engineering, reïncarnatie en re-engagement? Een reefer is een marihuanasigaret (slang). De geschiedenis van 500 jaar Breskens wordt gere-enact (Jaarboek 2008). Een scooter werd gekscherend wel reesplee genoemd, je zit er immers ook op. Référés zijn kort gedingen voor de president van een arrondissementrechtbank, de zogenaamde kortgedingrechter. Refluxesofagitis (slokdarmontsteking, Jaarboek 2009) ontstaat door maagzuur. De refocultuur wordt gevormd door refo's.

6. De nieuwe gemeentesecretaris is gerecruit. Drie keer trouwen moet kunnen, maar driemaal een redreshuwelijk, nou, nee! De reformateurs kwamen in Rijnsburg bijeen. De Reformatie was de kerkhervorming in de zestiende eeuw, de zestiende-eeuwse dus. De refter is een refectorium (eetzaal in een klooster) en een refuge(huis) (refugium) is een vluchtplaats, daar zat zij als refugiee. Een refusenik was van huis uit Russisch staatsburger. Ken jij de regels van de markies van Queensberry? Ze slaan op boksen. Mycotoxine (gele regen) is een giftig stofwisselingsproduct van schimmels.

7. Je hebt blauweregens en de goudenregens, maar de rode regen is de ruige acacia. De regenboogpiet (Jaarboek 2008) is de politiek correcte pendant van Zwarte Piet. Hij had een regenbui tussen de benen.

De régencestijl stamt uit circa 1720. De Hyaden vormen het Regengesternte (de Regensterren). Een regenjekker is een regenjack. De regengod is Pluvius en de regenheilige is Sint-Margriet. Pluviôse was de regenmaand bij de Franse republiek. Wat stond er in de regeringsdepêche? 'Regis ad exemplar' betekent: 'naar het voorbeeld van de koning'. De RA is de registeraccountant, de aa de accountant-administratieconsulent. De aanduiding 'ing.' slaat op een registeringenieur. Een regium donum is een koninklijke gift en een regius professor bekleedt een door de koning ingestelde leerstoel aan een Engelse universiteit.

8. Hij sprak behoorlijk correct regiolect. De regula juris is de rechtsregel. De golfer was snel uitgehold. Ze waren uitgehold, toen ze de steeg uit holden. De stilzwijgende man kwam duidelijk niet van Uithoorn. Een uithuiszetting (huisuitzetting) is niet zo erg als de uitjes van onderen bekijken. 'Gereïficeerd' is een moeilijk woord. Reiki is een soort van therapie. Wat is het betekenisverschil tussen de drukkersterm reïmponeren en het re-importeren? Wat kost Rein dat rein netto? Nee, ik bedoel niet Reinaert de Vos met zijn reinardieën, natuurlijk! Is niet iedere zoon een mensgetrouwe (Jaarboek 2008) reïncarnatie van zijn vader? De reine du bal verorberde een reine-claude (wijnpruim). De reine Toren zijn reine dwazen, volgens Wagner.

9. Denkend aan de reinette (moerasspirea) keerde de arts re infecta (onverrichter zake) terug, want de re-infectie had reeds plaatsgevonden. Hoe zou Rein(tje) tegenover de reinlevenbeweging hebben gestaan? Was Reins vader een reinmaker? Hoe schrijf je: re-integreren en re-interpreteren? Hij maakte een zuidpoolreis. De reis is een oude Portugese munt en de reïs was gezagvoerder of kapitein van een Ottomaans koopvaardijchip. Mijn ultieme reisboek is de Bijbel. Die reiskamerraad was de reiskameraden niet welgevallig. Een reis- en kredietbrief: altijd handig! De reismicrobe had hem te pakken. Hoeveel bedragen je reis- en verblijfkosten?

10. Dit was een re-iteratief recept. Het Belgische Rekenhof ziet toe op de besteding van overheids gelden. Een rekening van Jan Kalebas, daar kom je niet zo een-twee-drie uit. Een rekening-courant staat in het rekening-courantboek. Rekenkunde is aritmetica. Een vogelaar gebruikt een rekke en heeft vaak een rekkenverzameling. Het harddraven van paarden kan geld opleveren voor de eigenaar, die kon zelf ook hard draven. De klimplant (slingerplant) bitterzoet wordt ook wel rek-op genoemd. De officier rekwireerde vijf jaar. Het rekwisitiestelsel betrof oproepen voor de militaire dienst. Zorgt de inspeciënt (inspiciënt) ook voor de rekwisieten?

11. Bij een relâche is er geen voorstelling, relâche forcée betreft gedwongen oponthoud van schepen met averij. Een matchmaker is een relatiebemiddelaar. Relirock is religieus getint. De relevé is een basisbeweging bij ballet en dans. De relief (economische hulp) kreeg daardoor nog meer reliëf (contrast). Het relief en bas is het bas-reliëf, dat in tegenstelling tot het relief en creux. In een reliekaltaar en een reliekbursa worden relikwieën bewaard. Een reliekschrijn (reliquarium) kan daarvoor ook dienen. Een religieuze vertoont religieusiteit (religiositeit). Vind je mijn bananenrelish lekker?

12. Wat is 'de begroting reloaded'? De relutië is de lossing van een pand. De remslaap is zo genoemd naar 'rapid eye movement'. Die remarque was behoorlijk remarquabel. Remblai staat tegenover déblai. De rembourszending kwam goed aan. De rembrandtieke lichteffecten waren van Rembrandt himself. Een remedial teacher (noëpedist) doet aan remedial teaching. Een rondom-lelijk is de beste remedie tegen de liefde. De reminiscere is de tweede zondag in de veertigdagentijd. De remis(e) is een kwijtschelding van straf. 'Remis velisque' is 'met de meest mogelijk spoed' Wat is een bowdenkabel? De Remonstrantse Broederschap is de naam van een kerkgenootschap van remonstranten. Remotis arbitris en remotis partibus werd de remplaçant gereplaceerd.

Rein Leentfaar